

Asia: VN/4212/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Finanssivalvonnan valvontamaksuista sekä siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

HE:n keskeiset tavoitteet

Finanssivalvonta on Suomen Pankin yhteydessä toimiva rahoitus- ja vakuutusvalvontaviranomainen, jonka toiminta rahoitetaan pääasiassa Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain (879/2008; jäljempänä valvontamaksulaki) mukaan perittävillä valvontamaksuilla. Hallituksen esitysluonnoksen mukaan Finanssivalvonnan toimintamenojen on arvioitu nousevan valvontalain mahdollistamaan enimmäismäärään 44 milj. euroon lähivuosina, jonka vuoksi valvontamaksujen enimmäismaksutasoa ehdotetaan korotettavan Finanssivalvonnan toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi 49 milj. euroon. Hallituksen esitysluonnoksen mukaan nykyisin voimassa oleva valvontamaksulaki kumottaisiin, ja sen tilalle säädettäisiin uutena laki Finanssivalvonnan valvontamaksuista.

Nykytilaa

Finanssivalvonnan toiminnasta aiheutuvat kustannukset katetaan perimällä toimenpidemaksuja ja valvontamaksuja siten, että Finanssivalvonnan kulut tulevat 95 prosenttisesti katetuksi näillä maksuilla. Suomen Pankki vastaa lopuista kuluista (5 %). Valvontamaksu muodostuu perusmaksusta tai suhteellisesta maksusta, tai niiden yhdistelmästä. Perusmaksu on kiinteä laissa toimijoittain säädetty euromäärä. Suhteellinen maksu (%-osuus) lasketaan lakisääteisen työeläkejärjestelmän toimijoiden osalta taseen loppusummasta. Työeläkealan toimijat maksavat nykyään pääsääntöisesti sekä perusmaksun että suhteellisen maksun. Eläketurvakeskukselta Finanssivalvonta perii kiinteän perusmaksun.

Työeläkejärjestelmän toimijoihin liittyviä ehdotuksia

Hallituksen esityksen mukaan Finanssivalvonnan rahoituksen pitkän aikavälin turvaamiseksi ehdotetaan tasapainotettavaksi eri valvottavaryhmien välisiä maksuosuuksia sekä korotettavaksi

valvontamaksujen määrää. Tarkoitus, on että valvontamaksut vastaisivat paremmin valvonnasta aiheutuvaa työpanos-a. Tästä johtuen mm. valvontamaksuja käytännössä korotettaisiin enemmän vakuutussektorilla sekä pääomamarkkina- ja muulla rahoitussektorilla. Lisäksi valvontamaksulakia ehdotetaan selkeytettäväksi.

Lakisääteiseen työeläkejärjestelmään liittyviltä osin hallituksen esityksessä ehdotetaan, että mm. työeläkevakuutusyhtiöiden, Maatalousyrittäjien eläke-laitoksen, Merimieseläkekassan, valtion eläkerahaston, kirkon eläkerahaston ja Kevan osalta perusmaksun korotus olisi 18 prosenttia. Esimerkiksi työelä-keyhtiöiden perusmaksuksi ehdotetaan 7 580 euroa (nykyisin 6 420 euroa). Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen osalta korotus olisi 200 prosenttia, koska ehdotuksen mukaan näiden toimijoiden osalta maksu vaatii tasokorjauksen, jotta maksu vastaisi paremmin niihin käytettyä arvioitua työmäärää. Siten eläkesäätiöiden ja -kassojen perusmaksu olisi jatkossa ehdotuksen mukaan 2 570 euroa, kun se nykyisin on 1 284 euroa.

Voimassa olevan valvontamaksulain mukaan Eläketurvakeskus maksaa valvontamaksuna vain perusmaksua, ja maksettava vuotuinen perusmaksun määrä on nykyisin 10 700 euroa. Esityksen mukaan myös Eläketurvakeskuksen maksamaa perusmaksun määrää ehdotetaan korotettavaksi noin 18 prosentilla eli 12 630 euroon (korotus 1 926 euroa).

Lakiehdotuksen mukaan työeläkevakuutusyhtiöiden, Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen, valtion eläkerahaston, kirkon eläkerahaston ja Kevan suhteellinen maksu nousisi keskimäärin noin 5 prosenttia. Esityksen mukaan työeläkevakuutusyhtiöiden osalta suhteellinen maksu olisi tulevaisuudessa 0,002835 prosenttia taseen loppusummasta (voimassa olevan lain mukaan 0,0027 prosenttia). Esityksen mukaan Merimieseläkekassan suhteelliseen maksuun tuleva korotus olisi prosentuaalisesti isompi, koska nykyisin Merimieseläkekassan maksuun sovelletusta huojennuksesta (laskentakerroin 0,4) luovuttaisiin, koska huojennukselle ei ole enää perusteita.

Eläketurvakeskus toteaa, että työeläkeyhtiöiden taseiden loppusumma on ollut nykyisin yhteensä noin 130 mrd. euroa. Valvontamaksujen enimmäismäärät nousevat siten esityksen myötä työeläkevakuutusyhtiöillä nykyisestä yhteensä noin 0,15 milj. eurolla. Lisäksi muiden työeläkelaitosten valvontamaksujen enimmäismäärä nousisi yhteensä karkeasti arvioiden noin 0,05 milj. eurolla. Ehdotettu suhteellisen maksun korotus työeläkejärjestelmälle olisi siis yhteensä noin 0,2 milj. euroa. Esityksessä todetun mukaan, työeläkelaitosten valvontamaksujen enimmäismäärä olisi jatkossa noin 5 milj. euroa eli 10 prosenttia kaikista valvontamaksuista.

Eläketurvakeskuksen näkemykset

Eläketurvakeskus pitää uuteen lakiin ehdotettuja lain sisällön rakenteellisia muutosehdotuksia hyvinä ja kannatettavina. Muutosehdotus, jonka mukaan vakuutus- ja eläkealan toimijoiden maksuista säädettäisiin omassa pykälässään, on nykyistä oikeudentilaa selkeyttävä. Lisäksi Eläketurvakeskus pitää kannatettavana ehdotusta, jonka mukaan samassa pykälässä säädettäisiin sekä toimijoiden perusmaksusta että suhteellisesta maksusta, kun nykyisin niistä säädetään eri pykälissä.

Eläketurvakeskuksen näkemyksen mukaan esitetty muutos Finanssivalvonnan valvontamaksujen tasapuolistamisesta eri valvontaryhmien välillä on kannatettava ja oikeudenmukainen. Eläketurvakeskus pitää myös tärkeänä, että valvontamaksujen ja valvontatyön osuuksia seurattaisiin myös jatkossa, jotta riittävä tasapuolisuus toteutuisi myös tulevina vuosina. Eläketurvakeskus arvioi, että työeläkelaitosten taseiden loppusummat oletettavasti kasvavat tulevina vuosina sijoitustoiminnan merkityksen kasvun myötä. Tämä saattaa nostaa työeläkealan maksettavien valvontamaksujen euromääriä, jonka johdosta tasapuolisuuden toteutumisen seuraaminen olisi erityisen tärkeää. Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen valvontamaksujen enimmäismääriä ehdotetaan esitysluonnoksessa korotettavan prosentuaalisesti varsin paljon. Vaikka maksun nousu euromääräisesti ei näytä suurelta, Eläketurvakeskus kiinnittää huomiota siihen, että pienemmille toimijoille tuleva suhteellisesti suurempi korotus voi vaikuttaa niiden kilpailuedellytyksiin hajautetussa työeläkejärjestelmässä.

Wuorenjuuri Carita

Eläketurvakeskus - Lausunto on käsitelty ETK:n johtoryhmässä 10.8.2023,
allekirjoittajat johtaja Karoliina Kiuru ja osastopäällikkö Maijaliisa Takanen